

Årsrapport

MED ÅRSREGNSKAP FOR 2018

“Utdannelse er ikke et privilegium, men en menneskerett.”

Konfucius

STIFTELSEN ESPELAND FANGELEIR

Postadr.:
Pb. 19, Indre Arna
5888 BERGEN

Besøksadr.:
Moldamyrane 81
5267 ESPELAND

E-post: fangeleir@gmail.com
Mobil: +4790121676

Nettside: www.espeland-fangeleir.no
Org.nr.: 881585942

Virksomhetens lokalisering og art	2
Strategiske mål	2
Styret og stab	3
Organisasjon	4
Ytre miljø	5
Viktige hendelser	4
Besøkstallene	6
Venneforeningen	7
Større og nye prosjekter	7
Gaver	8
Leieinntekter	8
Økonomisk støtte	8
Økonomi	8
Fortsatt drift	9
Signaturer	9
Regnskapsoppgjør	
Resultat	10
Balanse	13

Virksomhetens lokalisering og art

Espeland fangeleir, syd for Indre Arna i Bergen kommune, er det eneste gjenværende, helhetlige anlegget av nazistenes flere hundre fangeleirer i Norge fra 2. verdenskrig – og er i sitt slag antakelig også den best bevarte i hele Europa! Veien til leiren ble bygget av jugoslaviske slavearbeidere. Fra 1943 ble den, ennå uferdig, tatt i bruk som transittleir for politiske fanger og motstandsfolk, med plass for 380 innsatte.

Etter krigens slutt satt norske landssvikere fengslet i komplekset, og fra 1948 ble samtlige tyske krigsforbrytere med langtidsdommer internert i leiren. I 1952 ble anlegget en del av «den kalde krigen» da Sivilforsvaret overtok. I november 2014 ble leiren fredet.

Stiftelsen Espeland fangeleir ble stiftet 13. januar 2000, og i januar 2015 kom hele leiren i stiftelsens eie. Leiren brukes i dag i første rekke som et museum, og besøkes av en rekke skoler, organisasjoner og privatpersoner.

Strategiske mål

Virksomhetens overordnede mål fremgår tydelig av formålsparagrafen i stiftelsens vedtekter:

«Stiftelsen har som formål å rekonstruere og bevare deler av den gamle fangeleiren for således å bevare for etterslekten minnet om nordmenn som ga sitt liv og sin helse i frihetskampen i årene 1940 – 1945.

Stiftelsen skal arbeide for å bygge opp et levende museum og kompetansesenter i leiren knyttet til fangebehandling og fredsarbeid.»

Stiftelsen har som målsetting å tilbakeføre større deler av det ytre fangeleiranlegget slik det så ut ved ferdigstillingen ved slutten av andre verdenskrig.

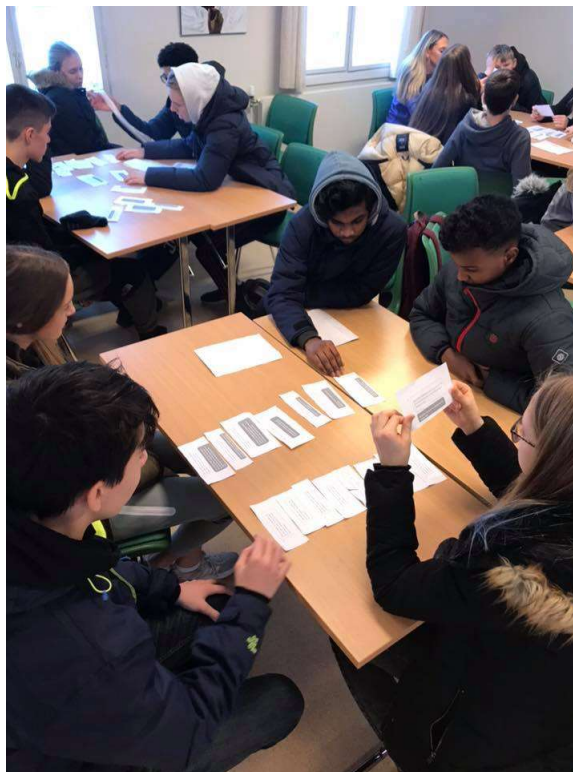
Videre har stiftelsen arbeidet for å bygge opp og utvikle et kvalitetspreget og aktivt museum. Vi samarbeider med museene i Sachsenhausen, Frøslev leir og Nationalmuseet i København, med vekt på den 2. verdenskrigen

fangeleirhistorie. Innenfor landets grenser har vi samarbeidet med Arkivet og Raftostiftelsen.

Det er dessuten gjort et fortløpende historisk dokumentasjonsarbeid knyttet til leirens historie.

Utover dette har stiftelsen ønsket å bygge opp et kompetansesenter bestående av to deler: en omfattende kursvirksomhet i hovedsak rettet mot lærerne, og en forskningsinstitusjon, begge knyttet til formidling av menneskeverdet og –rettigheter i skolen. Her er også samarbeidet med Raftostiftelsen viktig.

Satsningen er i stor grad ledet av de sentrale myndighetenes tydelige føringer, bl. a. den nye generelle delen av læreplanverket. Det ble arbeidet for at stiftelsen, med Bergen kommune og Hordaland fylkeskommune i ryggen, kan hente sin grunnfinansiering fra staten.

Undervisning i alvorstunge omgivelser.

Styret og stab

Liv Krøger, Line Tresselt, Janne Vangen Solheim, Ole Hovland og Erling Mjelde gikk ut av styret. Stiftelsen vil takke alle for godt arbeid. En spesiell takk går til Erling Mjelde for hans store innsats for å redde Espeland fangeleir som historisk minne, og hans arbeid som styreleder gjennom 13 år.

Dagens styret ble konstituert 28. juni 2018 og består av følgende medlemmer:

Styret:

Ole Johan Hauge (styreleder)

Ove Skjoldal (nestleder)

Torgeir Skorgen

Marita Nygård-Wahl

Gjermund Hagesæter

Sindre T. Westgård

Bodil Friele

Varamedlemmer:

Elin Strand (1. varamedlem)

Per Kristian Sebak (2. varamedlem)

Gjennom 2018 har styret avholdt 9 styremøter, som alle ble forberedt av styrets ledere og sekretær.

Daglig leder, Tor Dishington Johansen, er fast ansatt i 50% stilling. Han er også sekretær for styret.

Styret har en aktiv deltakelse i driften. Arbeidsmiljøet anses som godt.

Kvinnebrakken klar for innrykk, til tross for været.

Organisasjon

Rådet rådgivende organ for styret, og velger stiftelsen styre.

Styret i stiftelsen består av 7 personer, i tillegg er det på generelt grunnlag åpnet for at en representant fra venneforeningen kan møte og tale.

Venneforeningen: Frivillige som støtter stiftelsen arbeid. «Dugnadsgjengen» på 30-35 pensjonister møtes hver mandag til vedlikeholdsarbeid i leiren.

I tillegg setter styret ned ulike utvalg etter behov. Diverse nåværende utvalg:

Skolegruppen: Har ansvaret for all formidling i leiren, både til skoleklasser og til andre besøkende. Alle er frivillige, og gjør en kjempejobb.

Museumsutvalget: Jobber med å videreutvikle leirens historiske utstilling.

Økonomiutvalget: Gir råd om økonomiske og inntektsgivende tiltak,

Arrangementsgruppen: Ansvarlig for gjennomføring av kulturarrangementer.

Kjøkkengruppen: Ansvarlig for bevertning knyttet til med arrangementer.

Espeland fangeleirs pris: En egen jury gjennomgår forslagslisten og peker ut årets vinner.

Ytre miljø

Virksomheten medfører ikke forurensing eller utslipp som kan være til skade for det ytre miljøet.

Vera Lynn-kveld 22. april med Marianne Juvik Sæbø og Navy Vocalis.

Viktige hendelser

- 8. januar: Besøk av stortingsrepresentant Kjersti Toppe (V).
- 25. januar: Besøk av stortingsrepresentant Ove Trellevik (H).
- 27. januar: Årlig markering av Holocaust-dagen. Journalist og forfatter Gunnar Widerstrøm holder foredrag.
- 8. februar: Møte i leiren med Fagavdelingen for klima, kultur og næring i Bergen kommune.
- 13. mars: Kurs for egne guider.
- 6.-8. april: Bobiltreff i leiren.
- 22. april: Konsert i Kvinnebrakken: Vera Lynn-kveld med Marianne Juvik Sæbø med kor og orkester.
- 8. mai: Tradisjonell markering av frigjøringsdagen. Appell og flaggtog. Tale og kransenedleggelse av August Rathke. Utdeling av Espeland fangeleirs pris for 2018 til forfatter Arnfinn Haga, og øvrig program.
- 26. august: Arrangement: «Aktiv i Arna», familiedag der mer enn 30 lokale lag og foreninger presenterte sine tilbud. Mer enn 700 deltakere.
- 29. august: Bedriftsorienteringsløp (arr: Bergen kommune), 300 deltakere.
- 16. september: Foredrag: "Høyreekstremisme da og nå" ved professor Elisabeth Ivarsflaten.
- 21. oktober: Konsert i Kvinnebrakken. Bergen Shanty-kor med orkester.
- 6. november: Besøk av fylkesordfører Anne Gine Hestetun med følge.

29. november: Besøk av byråd Roger Valhammer (Ap) med politisk rådgiver og kommunaldirektør Trine Samuelsberg.

3. desember: Juleavslutning med middag i Espeland fangeleir i regi av venneforeningen.

Familedagen «Aktiv i Arna», 26. august, ble en stor suksess.

I tillegg kommer en utstrakt møtevirksomhet, eksterne foredrag, venneforeningens dugnadsarbeid, forarbeider til undervisningsoppleggene, søknadsarbeid, utleie av lokaler, og samarbeid med vernemyndigheter og entreprenører for ivaretagelse av det fredede anlegget. Stiftelsen har også vært i mange møter av ulik karakter med Fylkeskonservatoren gjennom året; dette samarbeidet har vært godt, om enn vi erfarer en viss sendrektighet i etaten.

Museet har vært søndagsåpent fra 8. april til 8. juli, og fra 19. august til 28. oktober.

Skolegruppen har gjennom året arbeidet strukturert og flittig for å utvikle stiftelsens undervisningstilbud og guidekorpset; skolegruppen har også utviklet lærer- og elevhefter for skolebesøkene.

Spesielt arbeidet opp mot Hordalandsbenken og andre på Stortinget må nevnes som særdeles vellykket.

Besøkstallene

Antall besøkende har, som forrige år, vært omkring 3500. Av disse er ca. 2.000 skoleelever. Dette ligger nær vår nåværende kapasitet basert på frivillighet.

Følgende skoler besøkte leiren 2018:

Videregående skoler: Arna, Austevoll, Stend, Amalie Skram, Nordal Grieg og Åsane.

Barne- og ungdomsskoler: Lone, Hordvik, Garnes, Åstveit, Ytre Arna, Hop, Nordnes, Nattland, Blokkhaugen, Trengereid, Austevoll, Slåtthaug, Ulsmåg, Hop oppveksttun.

Besøkene av historielag og pensjonistgrupper har ikke avtatt. Også interessen fra asylmottak og aktivitetssentre er vedvarende.

De åpne søndagene har ikke vært spesielt godt besøkt, og her har stiftelsen et forbedringspotensial.

Odd Bjånes ved grytene.

Venneforeningen

Store arbeidsoppgaver er gjennomført takket være en stor innsatsvilje fra Venneforeningen.

Ca. 4.000 registrerte dugnadstimer la foreningen ned i 2018!

Spesielt har Venneforeningen sett en økning i interessen for leie av lokaler og servering fra leirens eget kjøkken.

Styret i stiftelsen vil takke alle medlemmene i Venneforeningen som har stilt opp og hjulpet til, samt alle støttemedlemmer. Uten disse bidragene ville det ha vært uhyre vanskelig å drive Stiftelsen Espeland fangeleir.

Større og nye prosjekter

Vi har arbeidet med flere store og nye prosjekter under året:

- 1) Innkjøp og montering av en stor varmpumpe luft til vann i Kvinnebrakken, Kjøkkenet og Befalsmessen; pumpen har dessverre vist seg noe utilstrekkelig.
- 2) Utskifting av ødelagte kjellervinduer i Brakke 2, i henhold til strenge vernekrav.

Før

Etter

- 3) Innkjøp og montering av to mindre varmpumper luft til luft i Lenken; pumpene har vist seg svært effektive.

- 4) Ventilasjonsanlegget i Kvinnebrakken er utvidet, og vil ikke minst bedre luften under store arrangementer.
- 5) Lysanlegget i Kvinnebrakken er utvidet: anlegget kan dempes og skifte farge.
- 6) Eternittplater er erstattet med rekonstruert ytterpanel på Fjøsets sydside.
- 7) Skog omkring leiren er fjernet.
- 8) Maling av ytterpanel.

Gaver

Gjennom året har stiftelsen mottatt en rekke gaver. Fine og viktige historiske gjenstander er skjenket museet. Biblioteket har også mottatt mange bøker. Vi er svært takknemlige for dette.

Leieinntekter

Stiftelsen har leieinntekter fra fast eiendom fra det offentlige og private. Dette gir en beskjedne, men kjærkommen og stabil inntekt.

Økonomisk støtte

Stiftelsen er naturligvis også takknemlig for all finansiell støtte.

Fra det offentlige:

Driftsstøtte:

Bergen kommune
Hordaland fylkeskommune

Prosjektstøtte:

Bergen kommune
Hordaland fylkeskommune

Fra private:

Marit Gunvor Hamre, som stiftelsen vil takke spesielt.
Folkeakademiet.

Sponsorer:

K.J. Brusdal AS
Abora Prosjekt AS
Solberg Mek. Verksted AS
OH-betong AS
Janus-fabrikken
Moritz Vatile & sønn AS

Økonomi

Resultatet for 2018 er et overskudd kr. 61.208.

Stiftelsen har i 2017 mottatt driftstilskudd på kr. 510.000 fra Bergen kommune, og et driftstilskudd på kr. 306.000 fra Hordaland fylkeskommune.

Fra Riksantikvaren har vi mottatt kr. 289.000 til restaureringsarbeider. Gjennom venneforeningen har vi også mottatt kr. 203.000.

Arbeidet for å få en finansiering over statsbudsjettets kap. 255 har stått sentralt i stiftelsens perspektiver gjennom året.

Fortsatt drift

I samsvar med regnskapslovens § 3-3 bekreftes det at forutsetningen om fortsatt drift er lagt til grunn ved utarbeidelse av regnskapet.

Styret konstaterer at økonomien er svært anstrengt målt opp mot de mange arbeidsoppgavene som venter, og som Espeland fangeleir krever. Det må fortsatt settes «tæring etter næring». Arbeidet med å få på plass en tung statlig bunnfinansiering må intensiveres.

Signaturer:

Ole Johan Hauge
styreleder

Ove Skjoldal
nestleder

Torgeir Skorgen
styremedlem

Marita Nygård
styremedlem

Bodil Friele
styremedlem

Gjermund Hagesæter
styremedlem

Sindre Titlestad Westgård
styremedlem

Tor D. Johansen
daglig leder

Stiftelsen Espeland Fangeleir

Resultatregnskap - spesifisert

	2018	2017
Driftsinntekter og -kostnader		
Salgsinntekter	-473 369,69	-274 669,22
3100 SALGSINNTEKTER.AVGIFTSFRIE	-60,00	-180,00
3200 Salg bokprosjekt	-22 480,69	-14 408,00
3260 Bøker gitt som gave	0,00	-390,00
3600 LEIEINNTEKTER FAST EIENDOM	-304 520,00	-197 395,00
3901 Andre inntekter	-23 650,00	0,00
3910 Arrangementer i Leiren	-122 659,00	-62 296,22
Andre inntekter	-1 448 546,00	-1 182 401,00
3900 Andre driftsinntekter	-1 396 286,00	-1 151 010,00
3902 Gaver	-52 260,00	-31 391,00
Sum driftsinntekter	<u>-1 921 915,69</u>	<u>-1 457 070,22</u>
Varekostnad	10 206,00	875,00
4090 BEHOLDNINGSENDRING	10 206,00	875,00
Lønnskostnad	559 819,12	438 838,36
5000 LØNN TIL ANSATTE	362 869,23	284 711,52
5010 FERIEPENGER	44 800,11	34 165,39
5330 GODTG. TIL STYRE OG BED.FORS.	90 000,00	75 000,00
5400 ARBEIDSGIVERAVGIFT	56 589,96	40 145,63
5410 ARBEIDSGIVERAVGIFT AV FERIEP.	5 559,82	4 815,82
Ordinære avskrivninger	49 781,00	79 700,00
6000 AVSK.BYGN.ANNEN FAST	8 200,00	8 200,00
6010 AVSKRIVING MASKINER OG	41 581,00	71 500,00
Andre driftskostnader	1 254 155,10	751 885,04
4000 Utgifter arrangement	30 238,89	14 075,76
6320 Kommunale avgifter	54 763,55	69 996,72
6340 LYS VARME	209 289,07	192 752,25
6360 RENHOLD	12 664,55	11 957,89
6390 Annen kostnad lokaler	33 758,41	25 625,00
6490 Annen leiekostnad	565,00	1 100,00
6540 Utgiftsført inventar	26 055,77	24 026,67

Stiftelsen Espeland Fangeleir

Resultatregnskap - spesifisert

	2018	2017
6550 Utgiftsført driftsmateriale	9 523,43	6 862,23
6570 ARBEIDSKLÆR OG VERNEUTSTYR	4 090,00	0,00
6580 Drivstoff maskiner	5 501,05	2 734,00
6600 Reparasjon/vedlikehold	630 415,41	432 118,77
6620 REP. OG VEDLIKEH.UTSTYR	9 490,40	8 012,23
6700 Revisjonshonorar	16 250,00	16 250,00
6710 Regnskapshonar	28 063,00	29 588,00
6720 Honorar foredragsholder	35 000,00	9 477,00
6790 ANDRE FREMMEDE TJENESTER	15 350,00	0,00
6800 Kontorrekvesita	12 685,89	13 990,18
6860 Møte, kurs, oppdatering o.l	12 269,52	3 934,10
6890 ANDRE KONTORKOSTNADER	188,88	546,25
6900 Telefon og telefax	16 793,45	12 405,90
6940 PORTO	929,00	193,00
7100 BILGODTGJØRELSE	0,00	92,00
7140 REISEKOSTN.IKKE	33 823,30	11 886,00
7320 REKLAMEKOSTNADER	42 963,00	12 859,29
7350 REPRESENTASJON	137,00	11 400,00
7400 KONTIGENTER	550,00	950,00
7420 GAVER FRADRAGSBERETTIGEDE	1 030,00	1 245,00
7500 FORSIKRINGSPREMIER	112 217,00	104 307,00
7710 STYRE-OG	2 882,00	0,00
7770 BANK-OG KORTGEBYRER	7 418,22	1 008,76
7790 ANDRE KOSTNADER	-110 750,69	-267 508,96
Sum driftskostnader	<u>1 873 961,22</u>	<u>1 271 298,40</u>
Driftsresultat	<u>-47 954,47</u>	<u>-185 771,82</u>
Renteinntekter	-13 654,05	-11 291,04
8050 ANDRE RENTEINNTEKTER	-13 654,05	-11 291,04
Rentekostnader	400,23	0,00
8150 ANDRE RENTEKOSTNADER	400,23	0,00
Resultat av finansposter	<u>-13 253,82</u>	<u>-11 291,04</u>
Årets resultat	<u>-61 208,29</u>	<u>-197 062,86</u>

Stiftelsen Espeland Fangeleir

Resultatregnskap - spesifisert

	2018	2017
Overføringer		
Avsatt til annen egenkapital	61 208,29	197 062,86
8960 OVERF. ANNEN EGENKAPITAL	61 208,29	197 062,86
Sum overføringer	<u>61 208,29</u>	<u>197 062,86</u>

Stiftelsen Espeland Fangeleir

Balanse pr. 31.12.

	2018	2017
EIENDELER		
Varige driftsmidler		
Tomter og bygninger	479 600,00	487 800,00
1110 Vaktårn	479 600,00	487 800,00
Driftsløsøre, inventar o.l.	45 322,00	86 903,00
1250 Inventar	39 922,00	49 903,00
1260 Case 685 XC Regnr. JH 1528	0,00	16 000,00
1261 Fransgård vinsj	5 760,00	9 600,00
1275 Kellfri flishugger - Kellfri Skjær	-360,00	11 400,00
Sum anleggsmidler	<u>524 922,00</u>	<u>574 703,00</u>
OMLØPSMIDLER		
Varer		
Varelager	62 157,00	72 363,00
1460 Innkjøpte varer for videresalg	62 157,00	72 363,00
Fordringer		
Andre kortsiktige fordringer	26 513,93	35 635,78
1700 Forskuddsbetalte kostnader	25 530,50	22 629,00
2400 Samlekonto kreditor	983,43	13 006,78
Bankinnskudd, kontanter o.l.		
Bankinnskudd, kontanter o.l.	1 371 028,23	1 721 706,44
1925 SPV 3630 71 55693	1 189 068,86	1 599 946,07
1940 SPV 3624 64 67816	147 557,44	85 096,94
1945 SPV 3633 32 56759 Bokprosjekt	0,00	15 821,50
1950 Skattetrekk 3624 64 57837	34 401,93	20 841,93
Sum omløpsmidler	<u>1 459 699,16</u>	<u>1 829 705,22</u>
SUM EIENDELER	<u>1 984 621,16</u>	<u>2 404 408,22</u>

Stiftelsen Espeland Fangeleir

Balanse pr. 31.12.

	2018	2017
EGENKAPITAL OG GJELD		
EGENKAPITAL		
Innskutt egenkapital		
Grunnkapital/Forvaltningskapital	-50 000,00	-50 000,00
2000 Grunnkapital/forvaltningskapital	-50 000,00	-50 000,00
Sum innskutt egenkapital	<u>-50 000,00</u>	<u>-50 000,00</u>
Opptjent egenkapital		
Annen egenkapital	-1 855 445,49	-1 794 237,20
2050 Annen egenkapital	-1 855 445,49	-1 794 237,20
Sum opptjent egenkapital	<u>-1 855 445,49</u>	<u>-1 794 237,20</u>
Sum egenkapital	<u>-1 905 445,49</u>	<u>-1 844 237,20</u>
GJELD		
Øvrig langsiktig gjeld	0,00	-500 000,00
2240 PANTELÅN	0,00	-500 000,00
Sum langsiktig gjeld	<u>0,00</u>	<u>-500 000,00</u>
Kortsiktig gjeld		
Skyldige offentlige avgifter	-34 375,73	-26 005,95
2600 FORSKUDDSTREKK	-17 717,00	-13 780,00
2770 SKYLDIG ARB.G.AVGIFT.	-10 342,09	-7 409,13
2771 SKYLDIG ARB.G.AVGIFT FERIEP.	-6 316,64	-4 816,82
Annen kortsiktig gjeld	-44 799,94	-34 165,07
2940 SKYLDIG FERIEPENGER	-44 799,94	-34 165,07
Sum kortsiktig gjeld	<u>-79 175,67</u>	<u>-60 171,02</u>
Sum gjeld	<u>-79 175,67</u>	<u>-560 171,02</u>
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	<u>-1 984 621,16</u>	<u>-2 404 408,22</u>